EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.12.2021
COM(2021) 791 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

podle článku 278a celního kodexu Unie o pokroku v zavádění elektronických systémů podle celního kodexu

{SWD(2021) 382 final}

Obsah

1. ÚVOD 2

2. SOUVISLOSTI 2

3. METODIKA PROJEKTŮ ZAVÁDĚNÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ CELNÍHO KODEXU UNIE 3

4. CELKOVÝ PŘEHLED O POKROKU PŘI ZAVÁDĚNÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ CELNÍHO KODEXU UNIE 4

4.1 Projekty dokončené před rokem 2021 4

4.2 Probíhající projekty 4

4.2.1 Transevropské projekty 4

4.2.2 Vnitrostátní projekty 9

4.3 Rizika zpoždění 10

4.4 Zmírňující opatření 13

5. SHRNUTÍ TÝKAJÍCÍ SE ŘÍZENÍ A ZÁVĚRY 15

1. ÚVOD

První a druhá výroční zpráva Komise o pokroku[1] v zavádění elektronických systémů podle celního kodexu Unie a pracovní dokumenty útvarů Komise[2] připojené k těmto zprávám byly zveřejněny dne 13. prosince 2019 a 14. prosince 2020. Letošní výroční zpráva se zabývá dalším pokrokem dosaženým Komisí a členskými státy[3] ve vývoji elektronických systémů a popisuje vývoj směřující k dosažení plně digitálního celního prostředí, kterého bylo dosaženo od vstupu celního kodexu Unie v platnost. Vychází proto z pracovního programu k celnímu kodexu Unie[4], jenž je považován za základ zpráv o pokroku.

Projekty uvedené v pracovním programu k celnímu kodexu Unie lze rozdělit do tří kategorií systémů:

i) **jedenáct ústředních transevropských systémů**, které má vyvinout nebo aktualizovat Komise (v závislosti na architektuře systému je často zapotřebí vývoj či aktualizace vnitrostátních systémů ze strany členských států);
ii) **tři decentralizované transevropské systémy**, které musí vyvinout či aktualizovat Komise, jejichž významnou součástí je však vnitrostátní složka, již musí zavést členské státy; a
iii) **tři vnitrostátní systémy**, které mají vyvinout nebo aktualizovat výlučně členské státy.

Tato zpráva analyzuje hmatatelný pokrok, kterého bylo dosaženo u všech tří typů systémů, a nastiňuje úkoly, které si jednotlivé projekty daly za cíl, jejich strukturu a přístup k plánování. Na základě výše uvedeného pak upozorňuje na potenciální zpoždění, jež byla eventuálně zjištěna, a rovněž poukazuje na plánovaná zmírňující opatření. Celkové posouzení pokroku při provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie je shrnuto v závěru této zprávy (oddíl 5) a dokládá, že vývoj zbývajících projektů je většinou na dobré cestě k jejich dokončení v souladu s harmonogramem projektů, přesto jsou však zdůrazněna některá rizika, která naléhavě vyžadují přijetí určitých opatření. Podrobnosti o harmonogramu a stavu jednotlivých projektů jsou uvedeny v **pracovním dokumentu útvarů Komise**[5], který bude zveřejněn spolu s touto zprávou.

2. SOUVISLOSTI

Celní kodex Unie vstoupil v platnost dne 1. května 2016 a v návaznosti na svou změnu z roku 2019[6] stanovil roky 2020, 2022 a 2025 jako lhůty pro postupné dokončování projektů transformace a zavádění IT systémů. Článek 278 celního kodexu Unie stanoví, že stávající systémy využívající elektronickou či listinnou formu dokumentace lze pro dokončení celních formalit využívat až do uvedení do provozu nových, příslušných nebo aktualizovaných systémů, jejichž zavedení celní kodex Unie předpokládá (tzv. přechodná opatření). Používání přechodných opatření bude ukončeno po zavedení příslušných elektronických systémů.

Na podporu tohoto složitého procesu elektronického přechodu k plně digitálnímu celnímu prostředí stanoví pracovní program k celnímu kodexu Unie v období 2020 až 2025 pro každý elektronický systém (a jeho případné fáze) lhůty.

Článek 278a vyžaduje, aby Komise předložila výroční zprávu o pokroku v zavádění zbývajících elektronických systémů. Komise proto shromáždila informace o pokroku a vycházela přitom z 1)

[1] Zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě:
2019: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0629
2020: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52020DC0806

[2] Pracovní dokumenty útvarů Komise:
2019: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1589134753023&uri=CELEX:52019SC0434
2020: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:52020SC0339

[3] Pokud se v této zprávě odkazuje na „členské státy“, myslí se tím vnitrostátní orgány celní správy členských států.

[4] Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/2151 ze dne 13. prosince 2019, kterým se zavádí pracovní program pro vývoj elektronických systémů stanovených v celním kodexu Unie a jejich uvedení do provozu (Úř. věst. L 325, 16.12.2019, s. 168).

[5] Pracovní dokument útvarů Komise připojený ke zprávě Komise Evropskému parlamentu a Radě podle článku 278a celního kodexu Unie o pokroku ve vývoji elektronických systémů podle kodexu, SWD(2021) XXX final.

[6] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/632 ze dne 17. dubna 2019, kterým se mění nařízení (EU) č. 952/2013 za účelem prodloužení přechodného používání jiných způsobů než metod elektronického zpracování dat stanovených v celním kodexu Unie (Úř. věst. L 111, 25.4.2019, s. 54).

vnitrostátních plánů, které jsou členské státy povinny předkládat dvakrát ročně (v lednu a v červnu), a 2) z dotazníkového šetření, které za účelem zjištění pokroku rozeslala svým útvarům a členským státům.

Tato výroční zpráva popisuje stav **pokroku dosaženého ke dni 30. června 2021**, včetně stanoviska k **očekávanému pokroku do prosince 2021**, které umožňuje získat úplnou představu o pokroku dosaženém v roce 2021.

Tato zpráva obsahuje rovněž analýzu založenou na podrobnějších informacích hlášených členskými státy v rámci **vnitrostátních koordinačních programů** zavedených od roku 2020 pro klíčové decentralizované transevropské systémy v oblasti tranzitu a vývozu.

Shromážděné údaje byly za účelem určení významných změn dále porovnány s údaji z roku 2020. Do dotazníkového šetření měli projektoví manažeři uvést informace o veškerých známých zpožděních oproti plánovanému zavádění elektronických systémů, důvody těchto zpoždění a přijatá zmírňující opatření. Data získaná z tohoto šetření jsou jak kvantitativní ve formě splněných či nesplněných lhůt a milníků, tak kvalitativní v podobě podrobného popisu nevyřešených problémů, očekávaných rizik a odhadované složitosti projektů.

3. METODIKA PROJEKTŮ ZAVÁDĚNÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ CELNÍHO KODEXU UNIE

Vývoj elektronických systémů sestává z několika kroků.

- Nejprve se připraví obchodní model, jenž obsahuje odůvodnění projektu a vymezení rozpočtových požadavků. Součástí obchodního modelu jsou obvykle obchodní souvislosti, popis problému, popis a rozsah projektu, alternativní řešení, náklady a časový rámec.
- Poté se vypracuje koncepční dokument, v němž jsou uvedeny podrobnější informace o vymezení projektu, pokud jde o jeho strukturu, náklady, časovou náročnost a rizika, jakož i informace o milnících, výsledcích a organizaci projektu.
- Následuje modelování obchodního procesu, v rámci kterého se obchodní procesy z právních předpisů vizuálně znázorní jako pracovní postupy nebo modely, jež napomáhají při vývoji konkrétních funkcí daného systému. Vizuální znázornění modelů postupů totiž zúčastněným stranám umožní jejich pochopení a analýzu.
- V této souvislosti se vypracují technické specifikace, které obsahují podrobné informace o konceptu systému, jeho plánované struktuře, sdělení směrem k hospodářským subjektům a celním úřadům, propojení s ostatními systémy, plánovaných testech atd.
- Projekty jsou prováděny v různých fázích počínaje přípravou a vývojem přes vytváření, testování shody a migraci až po závěrečné zprovoznění.

V rámci nedávného vývoje projektů celního kodexu Unie byla metodika projektů **optimalizována**. Modelování obchodního procesu, modelování dat a technické specifikace byly vypracovávány **souběžně** a od počátku se na jejich přípravě **významně podíleli** odborníci z právní, obchodní a IT oblasti, a to jak na straně Komise, tak na straně vnitrostátních správ, a formou konzultací se zapojili také zástupci odvětví obchodu. Komise zavádí pružnější postupy vývoje elektronických systémů celního kodexu Unie, které uživateli nabízejí přírůstkovou funkčnost prostřednictvím rychlejších a lépe spravovaných softwarových verzí.

Komise a zástupci členských států se pravidelně scházejí v rámci koordinační skupiny členských států pro elektronické celnictví, aby tuto projektovou dokumentaci pro jednotlivé transevropské systémy vymezili a dosáhli ohledně ní shody. Komise navíc systematicky využívá konzultací s obchodní komunitou prostřednictvím kontaktní skupiny pro obchod. Dokud jsou nové systémy ve fázi vývoje, zůstává hlavní výzvou zajistit hladké fungování stávajících systémů. Až budou připraveny, bude velmi důležité zajistit bezproblémový přechod stávajících systémů na aktualizované verze. To je klíčové, aby změna nezasáhla do obchodní činnosti a celních operací.

4. CELKOVÝ PŘEHLED O POKROKU PŘI ZAVÁDĚNÍ ELEKTRONICKÝCH SYSTÉMŮ CELNÍHO KODEXU UNIE

Pracovní program k celnímu kodexu Unie zahrnuje sedmnáct projektů zaměřených na zavedení požadovaných elektronických systémů, z toho čtrnáct transevropských systémů, za které odpovídá Komise společně s členskými státy, a tři systémy, které spadají do výlučné odpovědnosti členských států.

4.1 Projekty dokončené před rokem 2021

Ke konci roku 2021 může Komise vykázat úspěšnou aktualizaci nebo zavedení osmi ze sedmnácti systémů.

Dokončeno bylo osm následujících transevropských systémů (nové systémy či aktualizace):

- Systém registrovaných vývozců podle kodexu – *REX* (nový): uveden do provozu v roce 2017.
- Systém rozhodování celních orgánů podle kodexu – *CDS* (nový): uveden do provozu v roce 2017.
- Přímý přístup hospodářských subjektů k evropským informačním systémům podle kodexu – *UUM&DS* (jednotná správa uživatelů a digitální podpis) (nový): uveden do provozu v roce 2017.
- Systém registrace a identifikace hospodářských subjektů 2 podle kodexu – *EORI2* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2018.
- Systém dohledu Surveillance 3 podle kodexu – *SURV3* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2018.
- Systém závazných informace o sazebním zařazení zboží podle kodexu – *ZISZ* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2019.
- Systém oprávněných hospodářských subjektů podle kodexu – *AEO* (aktualizace): uveden do provozu v roce 2019.
- Systém informačních listů pro zvláštní režimy podle kodexu – *INF* (nový): uveden do provozu v roce 2020.

Z ostatních devíti projektů se šest týká transevropských systémů, z nichž tři byly poprvé uvedeny do provozu v roce 2021 (viz oddíl 4.2.1), avšak projekty ještě nebyly dokončeny v celém rozsahu. Podobně u tří projektů týkajících se vnitrostátních systémů již některé členské státy zahájily provoz (viz oddíl 4.2.2), ačkoli projekty ještě nebyly zcela dokončeny (všemi členskými státy).

4.2 Probíhající projekty

U devíti probíhajících projektů tento oddíl zprávy zdůrazňuje úspěchy a pokrok, jichž bylo do konce roku 2021 dosaženo, a je důkazem o rozsáhlé spolupráci mezi Komisí a členskými státy.

4.2.1 Transevropské projekty

Pokud jde o šest transevropských projektů, bylo v roce 2021 vypracováno a odsouhlaseno velké množství IT projektové dokumentace, která bude základem vývojářských prací systémů – viz níže uvedený pokrok dosažený u jednotlivých projektů.

Tyto transevropské projekty, které se vyznačují specifickou strukturou a v některých případech vyžadují kombinaci ústředních a vnitrostátních složek či sestávají z jedné či několika projektových fází, jejichž lhůtou je podle čl. 278 odst. 3 celního kodexu Unie 31. prosinec 2025, jsou uvedeny níže společně s popisem dosaženého pokroku:

1) **Řízení záruk podle kodexu** – *GUM* (nový): má za cíl zajistit přidělování a řízení různých druhů celních záruk v celé EU v reálném čase. Očekává se, že rychlejší zpracování, sledovatelnost a monitorování záruk mezi celními úřady pomocí elektronických prostředků

povedou k rychlejší identifikaci případů, ve kterých jsou záruky považovány za neplatné nebo nedostatečné k pokrytí vzniklého nebo potenciálního dluhu.

Pokrok: V září 2020 byl schválen obchodní model pro *transevropský systém řízení záruk,* který spočívá v opětovném použití stávajícího systému a doplnění zvláštních požadavků systému řízení záruk. V roce 2021 byly dokončeny modely postupů a specifikace funkcí, jakož i koncepční dokument.

Technické specifikace mají být podle právních milníků obsažených v pracovním programu k celnímu kodexu Unie dokončeny do 30. září 2022 pro složku 1, jež souvisí s *transevropským systémem řízení záruk,* a do 30. listopadu 2024 pro složku 2, jež souvisí s *vnitrostátním systémem řízení záruk*.

Pokud jde o *vnitrostátní systém řízení záruk*, sedm členských států hlásilo zavedení vnitrostátního systému a dva další členské státy pracují na přípravě technických specifikací. To je patrné z tabulky 25 pracovního dokumentu útvarů Komise.

2) **Systém kontroly při dovozu 2 podle kodexu** – *ICS2* (aktualizace): má za cíl posílit bezpečnost a zabezpečení dodavatelského řetězce prostřednictvím zlepšení kvality údajů, vyplňování údajů, dostupnosti údajů a sdílení údajů, pokud jde o oznámení před vstupem zboží (vstupní souhrnné celní prohlášení) a související informace o rizicích a řízení. Projekt především usnadní spolupráci mezi členskými státy v oblasti analýzy rizik. Projekt bude realizován ve třech verzích, které umožní proveditelný přechod jednotlivých druhů dopravy.

   1) Verze 1 obsahuje povinnost příslušných hospodářských subjektů (provozovatelů poštovních služeb a expresních dopravců v letecké dopravě) poskytnout minimální údaje, tj. soubor údajů vstupního souhrnného celního prohlášení před naložením. Celní orgány se v této první verzi zaměřují především na posuzování, odhalování a zmírňování rizik vložení improvizovaných výbušných nebo zápalných zařízení („výbušnina ukrytá v krabici“) mezi zásilky leteckého nákladu a letecké pošty před nakládkou zboží do letadla ve třetí zemi. Celní orgány tak prostřednictvím systému ICS2 zajišťují doplňkovou úroveň bezpečnosti ke stávajícímu režimu ochrany civilního letectví pro přepravu nákladu a pošty do EU.

   2) Verze 2 se týká zavedení nových povinností ohledně vstupního souhrnného celního prohlášení a souvisejících obchodních postupů a procesů řízení rizik pro veškeré zboží vstupující do EU prostřednictvím letecké dopravy (vložení nových typů hospodářských subjektů a podání vstupního souhrnného celního prohlášení, propojení pro vícenásobné podání a oznámení o příletu) a možností analýzy bezpečnosti a zabezpečení.

   3) Verze 3 tento rámec rozšiřuje na veškeré zboží vstupující do EU prostřednictvím námořní, vnitrozemské vodní, silniční a železniční dopravy (včetně zboží v poštovních zásilkách přepravovaných těmito dopravními prostředky). Ve verzi 3 systém podporuje všechny druhy dopravy.

   Pokrok: Významným úspěchem je skutečnost, že Komise dne 15. března 2021 úspěšně zavedla centrálně vyvinuté složky verze 1 systému ICS2, tj. nástroje sdíleného obchodního rozhraní, společného úložiště a obchodních statistik a monitorování.

   Pokud jde o připravenost složek verze 1 systému ICS2 vyvinutých na vnitrostátní úrovni členskými státy, tj. vnitrostátních vstupních systémů, lze uvést, že všech 27 členských států zahájilo činnost v říjnu 2021 podle plánu (oddíl 3.1.1 Pracovní dokument útvarů Komise) s expresními kurýrními službami a provozovateli poštovních služeb.

   První verze systému je největším obchodním a IT projektem, který kdy GŘ TAXUD realizovalo, a zajišťuje nepřetržitou dostupnost pro hospodářské subjekty a členské státy a zpracovává největší objem obchodních zpráv s dobou odezvy v řádu sekund. Navíc se jedná o první případ, kdy GŘ TAXUD pro komunikaci mezi systémy používá digitální certifikáty. ICS2 – verze 1 rovněž členským státům poskytuje pokročilé monitorování a obchodní statistiky.

Komise spolupracuje s členskými státy a poštovní unií (UPU) na řešení dopadu nedostatku elektronických údajů od provozovatelů ze třetích zemí na vstupní formální požadavky, které musí provozovatelé poštovních služeb v EU splnit. K tomuto účelu by mohla být vhodná dočasná a cílená odchylka na základě čl. 6 odst. 4 celního kodexu Unie.

Další verze:

Byl zahájen vývoj verze 2 vycházející z verze 1. Členské státy připravují vnitrostátní funkční a technické specifikace na základě společných specifikací EU připravených Komisí. Komise zahájila koordinační schůzky s cílem zajistit hladký vývoj verze 2 a požádala vnitrostátní orgány celní správy, aby poskytly vnitrostátní projektové plány zahrnující informace jak o vnitrostátních vstupních systémech, tak o systémech příslušných hospodářských subjektů.

U verze 3 byly funkční specifikace zveřejněny ve 2. čtvrtletí 2021. Tato verze bude podporovat všechny druhy dopravy; provoz fáze 1 systému kontroly při dovozu bude postupně ukončen.

3) **Důkaz o statusu Unie podle kodexu** – *PoUS* (nový): bude uchovávat, řídit a vyhledávat veškeré důkazy k prokázání, že hospodářské subjekty u svého zboží uvádějí unijní status. Projekt lze zavést buď na ústřední či vnitrostátní úrovni, avšak řada členských států výslovně vyjádřila svůj záměr využít ústředního systému, jejž vyvinula Komise. Vzhledem k závislosti mezi prováděním celního manifestu, jenž slouží jako důkaz statusu zboží Unie, a jednotného evropského námořního portálu bude projekt dokončen ve dvou fázích s cílem zabránit nejednotnosti a snížit rizika.

Pokrok: Dokumenty s přehledem koncepce a struktury fáze 1 (T2L/F) byly schváleny dne 30. září 2020. V roce 2021 byly zahájeny tři samostatné balíčky externího přezkumu obsahující technickou dokumentaci. Jakmile bude technická dokumentace schválena (k čemuž dle odhadů dojde v únoru 2022), budou členské státy moci zahájit vývoj připojení k centrálnímu systému. Specifikace funkcí zahrnutých do fáze 2 (celní manifest, CGM) byly přijaty dne 21. června 2021.

U projektu se používají některé postupy agilního přístupu k vývoji. Projekt postupuje podle plánu stanoveného v pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Členské státy, které upřednostňují zavedení vnitrostátní složky systému, hlásily stejně jako v loňské zprávě vzhledem k rané fázi projektu obtíže při předvídání, zda provádění bude probíhat podle harmonogramu uvedeného v pracovním programu.

4) **Centralizované celní řízení pro dovoz podle kodexu** – *CCI* (nový): má za cíl zajistit proclení zboží v rámci centralizovaného celního řízení, a umožnit tak hospodářským subjektům centralizovat své obchodování z hlediska celního řízení. Zpracování celního prohlášení a samotné propuštění zboží bude koordinováno příslušnými celními úřady. Systém se bude zakládat na nových vnitrostátních systémech pro dovoz a umožní automatizované fungování centralizovaného celního řízení na evropské úrovni.

Pokrok: Pokud jde o *fázi 1 systému centralizovaného celního řízení pro dovoz*, obchodní model, koncepční dokument, modely obchodního procesu na úrovni 4, specifikace funkcí a technické specifikace byly schváleny a jsou v souladu s víceletým strategickým plánem pro celní elektronické systémy (MASP-C) z roku 2019 a pracovním programem k celnímu kodexu Unie. V roce 2021 byl v rámci postupu řízení změn schválen aktualizovaný balíček technické dokumentace. Byl zahájen vývoj systému s plánovaným datem zavedení prvními členskými státy v roce 2022. Osm členských států již hlásilo dokončení technických specifikací fáze 1, přičemž jedenáct dalších na nich stále pracuje.

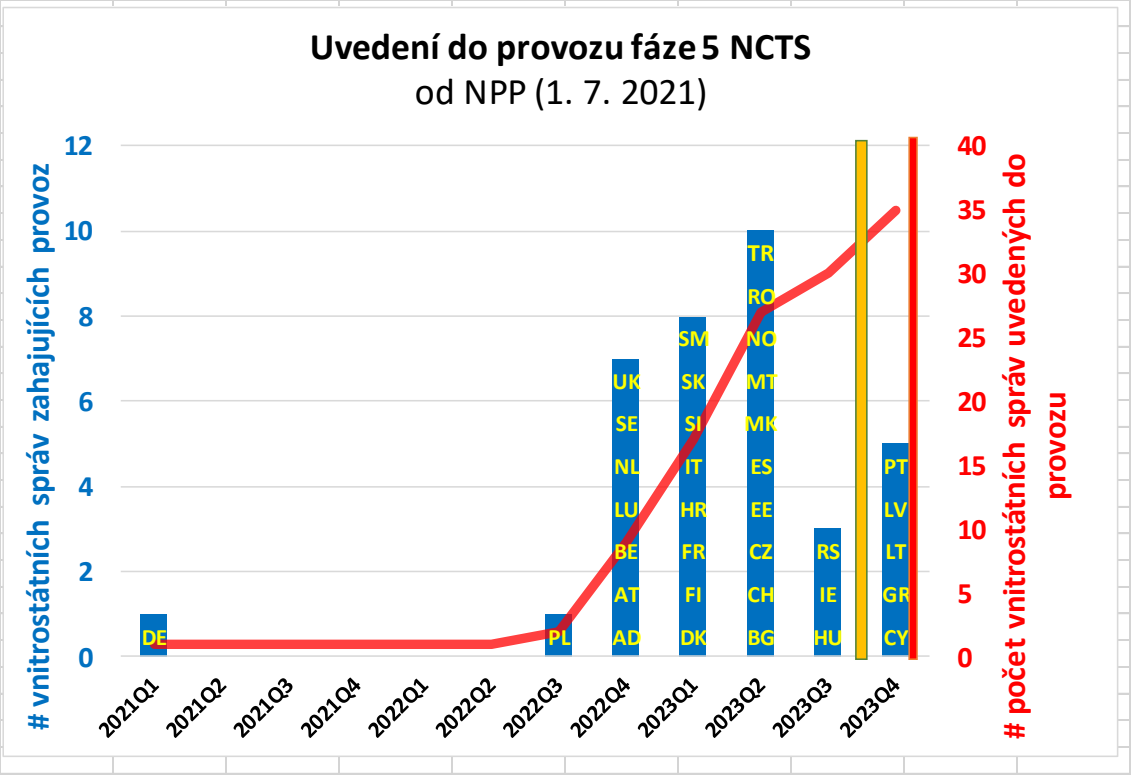
Obchodní model pro *fázi 2 centralizovaného celního řízení pro dovoz* byl dokončen v říjnu 2019. V roce 2020 byly rovněž dokončeny obchodní procesy a specifikace funkcí pro fázi 2. GŘ TAXUD v rámci přípravy na zveřejnění balíčku technických specifikací do 30. června 2022 před plánovaným datem zahájení časového rámce pro zavedení v říjnu 2023 interně schválilo řadu technických dokumentů.

5) **Nový informatizovaný tranzitní systém podle kodexu** – *NCTS* (aktualizace): Nový informatizovaný tranzitní systém uvádí do souladu stávající systém Unie a společný tranzitní systém s právními ustanoveními nového celního kodexu Unie, výměnu informací s požadavky na údaje dle kodexu, jakož i aktualizaci a vývoj rozhraní s ostatními systémy. Během modernizace nového informatizovaného tranzitního systému (NCTS) je klíčové zaručit kontinuitu jeho provozu.

Pokrok: Projekt fáze 5 NCTS je v současné době na dobré cestě, první členský stát jej úspěšně zavedl v březnu 2021. Členské státy rovněž schválily nový soubor specifikací, které se týkají kvality, technické podpory, kontinuity činnosti, bezpečnosti a kapacity budoucích operací v rámci fáze 5 NCTS (řízení služeb, dohoda o úrovni služeb, mandát, řešení krizí, kapacitní plán, bezpečnostní plán). Jedná se o důležité činnosti, které podporují správné fungování a dostupnost tohoto transevropského systému. Současně intenzivní testování celého systému prováděné ve spolupráci s členskými státy potvrzuje vhodnost specifikací a centrálního systému pro daný účel a jejich odolnost. Tím se rovněž pružně snižují rizika pro technické aspekty transformace.

Všechny členské státy potvrdily svůj plán zahájit operace pro fázi 5 NCTS v průběhu časového rámce pro zavedení od prvního čtvrtletí 2021 do čtvrtého čtvrtletí 2023, a tedy v plném souladu s pracovním programem k celnímu kodexu Unie. To je znázorněno v Figure 1. Žlutý sloupec označuje doporučenou lhůtu, v níž mají členské státy připravit skončení stávajícího tranzitního systému a uvést do provozu nové systémy, aby byly připraveny na své zavedení v zákonné lhůtě označené červeným sloupcem.

Čtrnáct[7] členských států již hlásilo dokončení technických specifikací pro fázi 5 NCTS, přičemž osm dalších na nich stále pracuje.



Graf 1 – Uvedení vnitrostátních správ fáze 5 NCTS do provozu

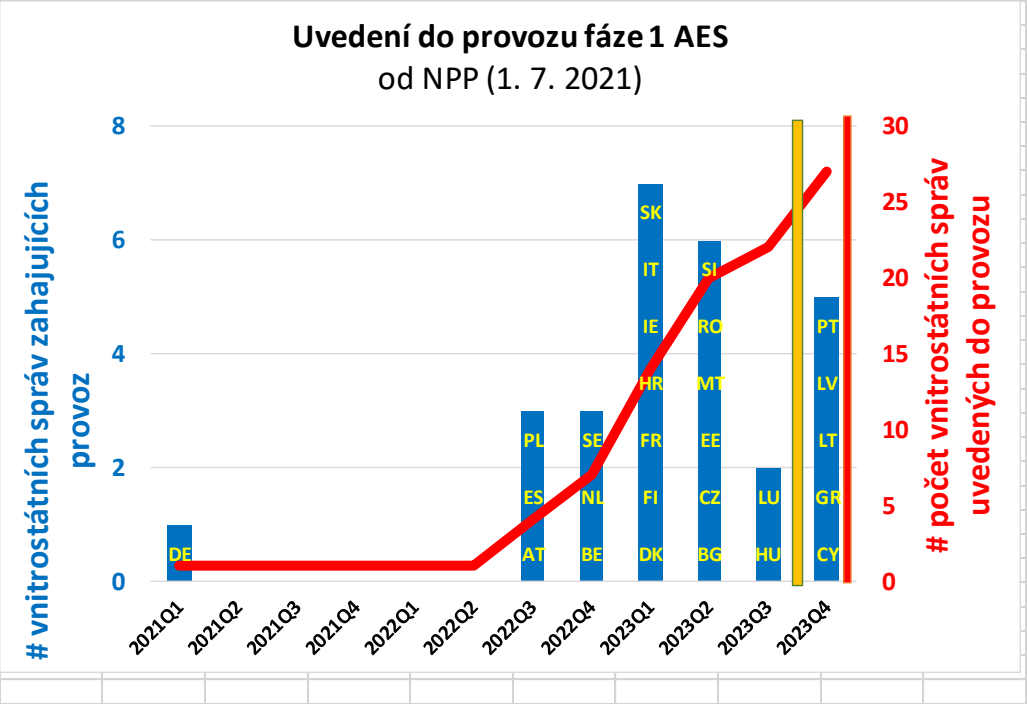
[7] Situace ke dni 30. září 2021. (Tabulka 41 pracovního dokumentu útvarů Komise uvádí dvanáct do konce června).

Pokud jde o *fázi 6 NCTS*, obchodní model a koncepční dokument byly paralelně dokončeny před koncem roku 2021. Vzhledem k tomu, že členské státy potřebovaly více informací, aby mohly učinit podložené rozhodnutí, byla rovněž provedena technická studie.

6) **Automatizovaný systém vývozu podle kodexu** – *AES* (aktualizace jak stávajícího *transevropského systému* (projektové složky 1), tak stávajících *vnitrostátních systémů pro vývoz* (projektové složky 2)): má za cíl provádět požadavky celního kodexu Unie na vývoz a výstup zboží. Projekt související s *transevropským systémem AES* spočívá ve zjednodušeních celního kodexu Unie nabízených hospodářským subjektům, jejichž cílem je usnadnit evropským společnostem vývoz zboží, např. centralizovaným celním řízením pro vývoz, a v povinnosti, již ukládá celní kodex Unie, lépe sledovat zboží na celním území EU s cílem předcházet podvodům. Během modernizace systému AES je klíčové zaručit kontinuitu provozu vývozních činností.

Pokrok: Složka 1 *transevropského systému AES* je v současné době na dobré cestě, první členský stát ji úspěšně zavedl v březnu 2021. Členské státy rovněž schválily nový soubor specifikací, které se týkají kvality, technické podpory, kontinuity činnosti, bezpečnosti a kapacity budoucích operací v rámci AES (řízení služeb, dohoda o úrovni služeb, mandát, řešení krizí, kapacitní plán, bezpečnostní plán). Jedná se o důležité činnosti, které podporují správné fungování a dostupnost tohoto transevropského systému. Připravují se rovněž pokyny pro podniky a materiály pro samostudium (e-learning). Současně intenzivní testování celého systému prováděné ve spolupráci s členskými státy potvrzuje vhodnost specifikací a centrálního systému pro daný účel a jejich odolnost. Tím se rovněž pružně snižují rizika pro technické aspekty transformace.

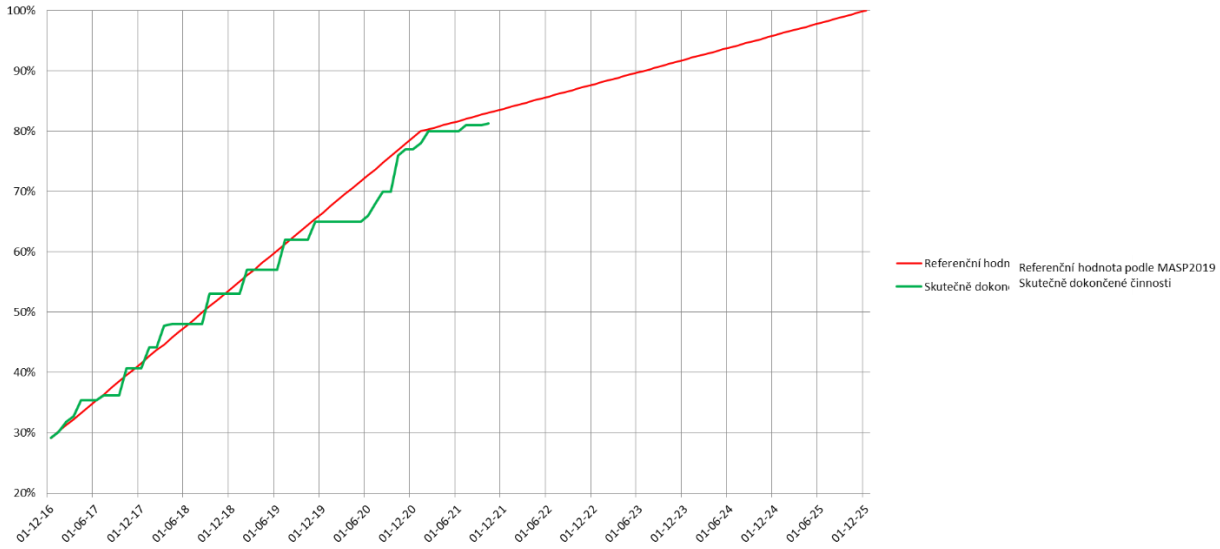
Všechny členské státy potvrdily svůj plán zahájit operace pro AES v průběhu časového rámce pro zavedení od prvního čtvrtletí 2021 do čtvrtého čtvrtletí 2023, a tedy v plném souladu s pracovním programem k celnímu kodexu Unie. To je znázorněno v grafu 2. Žlutý sloupec označuje doporučenou lhůtu, v níž mají členské státy připravit skončení stávajícího vývozního systému a uvést do provozu nové systémy, aby byly připraveny na své zavedení v zákonné lhůtě označené červeným sloupcem.



Graf 2 – Uvedení vnitrostátních správ fáze 1 AES do provozu

Stav šesti zbývajících transevropských projektů lze shrnout tak, že je Komise na dobré cestě ke splnění zákonných lhůt dohodnutých v souvislosti s celním kodexem Unie a pracovním programem k celnímu kodexu Unie a milníků projektů stanovených ve víceletém strategickém plánu pro celní elektronické systémy (MASP-C) z roku 2019. Členské státy rovněž převážně postupují podle plánů, avšak pět členských států uvedlo zpoždění v zavádění některých systémů v rozmezí od jednoho měsíce do více než dvou let, jak je tomu v jednom případě[8]. Dva členské státy uvedly, že svým obchodníkům na zavedení systému umožní delší přechodné období, než je stanoveno právním předpisem – jeden stát o měsíc a druhý o jeden rok[9]. Vzhledem k tomu, že dotčené systémy jsou plánovány na roky 2023, 2024 a 2025, je stále čas přijmout zmírňující opatření, a aktuálně předpokládaná zpoždění tak vyřešit. Komise bude za tímto účelem s příslušnými členskými státy úzce spolupracovat.

V neposlední řadě je důležité zdůraznit, že s ohledem na provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie **Komise provede do prosince 2021 přibližně 84 % svých činností**. Oproti 79 % vykázaným v loňském roce to představuje nárůst celkových vývojářských prací, které mají být provedeny do roku 2025. Toto procento vychází z klíčových ukazatelů výkonnosti pro činnosti, které má provést sama Komise, přičemž nezohledňuje činnosti, které provádějí členské státy. Níže uvedený přehled uvádí prognózy s ohledem na pokrok a plánování GŘ TAXUD.



Graf 3 – Přibližný procentní podíl vývojářských prací dokončených Komisí

4.2.2 Vnitrostátní projekty

Členské státy mají dokončit aktualizaci svých tří vnitrostátních systémů do roku 2022. Ta nezahrnuje vývozní složku vnitrostátního systému pro zvláštní režimy, jejíž činnosti a plány jsou propojeny s automatizovaným systémem vývozu (AES), ani složku vnitrostátní záruky, která je součástí projektu systému řízení záruk (GUM).

Podle čl. 278 odst. 2 celního kodexu Unie mají být do 31. prosince 2022 spuštěny následující tři systémy členských států:

1) **Oznámení o příjezdu, oznámení o předložení zboží a dočasné uskladnění podle kodexu** (*NA, PN a TS*) – (aktualizace): vymezují postupy automatizace na vnitrostátní úrovni, pokud jde o oznámení o příjezdu (dopravní prostředek), předložení zboží a celní prohlášení pro

[8] Tabulky 25, 28, 32, 36 a 37 pracovního dokumentu útvarů Komise.
[9] Tabulky 25, 36 a 37 pracovního dokumentu útvarů Komise.

dočasné uskladnění podle celního kodexu Unie. Tento projekt podporuje harmonizaci napříč všemi členskými státy v oblasti výměny údajů mezi hospodářskými subjekty a celními orgány.

Pokrok: Belgie spolu s 12 zainteresovanými členskými státy zřídila iniciativu pro spolupráci s cílem vypracovat specifikace. Tým odborníků financovaný z programu Clo bude i nadále spolupracovat na poskytování vhodné funkční a technické dokumentace a testovacích balíčků. **Oznámení o příjezdu dokončil jeden členský stát, oznámení o předložení zboží dokončilo šest členských států a dočasné uskladnění dokončily čtyři členské státy**. Vzhledem k povaze vývoje se některé členské státy rozhodly využít verzi 2 systému ICS2 k provedení požadavků na oznámení o příjezdu, což v konečném důsledku způsobilo, že u některých plánovaných termínů dojde k překročení lhůty stanovené v pracovním programu k celnímu kodexu Unie.

2) **Vnitrostátní systémy pro dovoz podle kodexu** – *NIS* (aktualizace): mají za cíl provést veškeré požadavky na zpracování a údaje, které se podle celního kodexu Unie týkají dovozu. Členské státy musí na své úrovni vypracovat technické specifikace, které budou prvním krokem směrem k dokončení dotyčných systémů.

   Pokrok: Své technické specifikace dokončilo patnáct členských států. Dva členské státy dosud nezačaly a jeden členský stát informace neposkytl. Všechny členské státy s výjimkou dvou jsou na dobré cestě k dosažení milníku pro uvedení do provozu stanoveného na rok 2022.

3) **Zvláštní režimy podle kodexu** – *SP* (aktualizace): mají za cíl harmonizaci a usnadnění zvláštních režimů (režim uskladňování v celním skladu, konečné užití, dočasný dovoz a režimy aktivního a pasivního zušlechťovacího styku). Členské státy budou muset ve svých vnitrostátních systémech provést všechny změny požadované pro tyto zvláštní režimy celním kodexem Unie. První složka zvláštních režimů (vývoz) bude provedena v souladu s vnitrostátním projektem automatizovaného systému vývozu podle celního kodexu Unie a bude jeho součástí (lhůta zavedení je rok 2025), zatímco druhá složka (dovoz) bude součástí aktualizace projektu vnitrostátních systémů pro dovoz podle kodexu (lhůta zavedení je rok 2022).

   Pokrok: Devět členských států dokončilo své technické specifikace pro složku 1 zvláštních režimů, zatímco čtrnáct členských států dokončilo technické specifikace pro složku 2. Existuje provázanost s automatizovaným systémem pro vývoz a aktualizací vnitrostátních systémů pro dovoz. Členské státy dosud nehlásily žádné zpoždění, přičemž všechny **členské státy jsou na dobré cestě** ke splnění první lhůty do roku 2022.

V případě vnitrostátních systémů je možné shrnout, že **členské státy vynakládají značné úsilí, někdy prostřednictvím intenzivní spolupráce, k dosažení pokroku při provádění požadavků na oznámení o příjezdu, oznámení o předložení zboží a dočasné uskladnění, úprav vnitrostátních systémů pro dovoz a souvisejících zvláštních režimů.** Jelikož se blíží lhůta zavedení, která pro všechny tři systémy skončí 31. prosince 2022, měly by členské státy této oblasti věnovat zvláštní pozornost, což platí zejména pro šest členských států, které nemohly potvrdit včasné zavedení oznámení o příjezdu, čtyři členské státy, které nemohly potvrdit včasné zavedení oznámení o předložení zboží, tři členské státy, které nemohly potvrdit včasné zavedení dočasného uskladnění, a dva členské státy, které nemohly potvrdit zavedení systému pro dovoz, jak je uvedeno v tabulkách 14, 15, 16 a 18 pracovního dokumentu útvarů Komise připojeného k této zprávě.

4.3 Rizika zpoždění

Komise je na dobré cestě s vývojem, za který nese odpovědnost, a nebylo zjištěno ani se nevyskytlo žádné zpoždění oproti lhůtám stanoveným v právních předpisech. Nebyla hlášena ani žádná významná rizika, která by mohla vést ke vzniku zpoždění při zavádění systémů.

Členské státy rovněž učinily významný pokrok ve vývoji, za který nesou odpovědnost. Jak je však uvedeno v oddíle 4.2.2, **některé členské státy oznámily určité zpoždění, a to nad rámec zákonných**

lhůt. Zpoždění ohlášená členskými státy u každého z projektů uvedených níže přehledně ukazují tabulky v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise.

- V případě provádění **oznámení o příjezdu** uvedly pozdější plánované datum uvedení do provozu, než je lhůta stanovená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, následující členské státy: Belgie, Bulharsko, Estonsko, Španělsko, Nizozemsko a Švédsko (tabulka 14). Konkrétně tři z těchto členských států (Bulharsko, Estonsko a Španělsko) oznámily, že využijí systém oznámení o příjezdu začleněný do verze 2 systému ICS2 (plánované zavedení 1. března 2023). V případě Belgie a Nizozemska je zpoždění omezeno na dva měsíce. Německo a Irsko označily položku za nerelevantní a Dánsko, Malta a Slovensko neposkytly žádné plánované datum zavedení.
- V případě provádění **oznámení o předložení zboží** uvedly pozdější plánované datum uvedení do provozu, než je lhůta stanovená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, následující členské státy: Belgie, Estonsko, Nizozemsko a Švédsko (tabulka 15). Konkrétně u Belgie a Nizozemska se předpokládá zpoždění v délce dvou měsíců. Estonsko a Švédsko plánují včasné zavedení svého vnitrostátního systému, ale migrace všech hospodářských subjektů bude probíhat postupně a zřejmě skončí po uplynutí lhůty 31. prosince 2022. Polsko, Rumunsko a Slovensko neposkytly žádné plánované datum zavedení.
- V případě provádění **dočasného uskladnění** uvedly plánované datum uvedení do provozu, které je o dva měsíce pozdější, než je lhůta stanovená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, následující členské státy: Belgie, Estonsko a Nizozemsko (tabulka 16). Belgie a Nizozemsko oznámily zpoždění v délce jednoho čtvrtletí; Estonsko by svůj systém mělo zavést včas, ale migrace všech hospodářských subjektů bude probíhat postupně a skončí zřejmě až po uplynutí lhůty 31. prosince 2022. Dánsko, Polsko, Rumunsko ani Slovensko neposkytly žádné plánované datum zavedení.
- V případě provádění **aktualizace vnitrostátních systémů pro dovoz** uvedly pozdější plánované datum uvedení do provozu, než je lhůta stanovená v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, následující členské státy: Belgie (zpoždění v řádu dní) a Malta (2 čtvrtletí) (tabulka 18). Dánsko, Polsko, Rumunsko ani Slovensko neposkytly žádné plánované datum zavedení. Řecko a Litva navíc uvedly, že dosud nezačaly s přípravou technických specifikací, což by mohlo být problematické i z hlediska dosaženého pokroku vzhledem ke lhůtě do 31. prosince 2022.
- V případě provádění **verze 2 systému ICS2** uvedl následující členský stát plánované datum zavedení po termínu uvedeném v pracovním programu k celnímu kodexu Unie: Malta (tabulka 28). Belgie, Řecko, Itálie a Rumunsko neposkytly žádné plánované datum zavedení.
- V případě provádění **fáze 1 systému PoUS** uvedly následující členské státy plánované datum zavedení po termínu uvedeném v pracovním programu k celnímu kodexu Unie: Česká republika a Maďarsko (tabulka 32). Belgie, Dánsko, Řecko, Itálie, Litva, Malta a Polsko neposkytly žádné plánované datum zavedení.
- V případě provádění **fáze 1 systému CCI** uvedl následující členský stát plánované datum zavedení a uvedení do provozu po termínu uvedeném v pracovním programu k celnímu kodexu Unie: Německo (tabulka 36). Toto plánované zavedení se oproti informacím ze zprávy za rok 2020 zpozdí. Německo uvedlo, že současná struktura a infrastruktura vnitrostátního systému pro dovoz nejsou dostatečné a ke splnění požadavků systému centralizovaného celního řízení pro dovoz podle celního kodexu Unie, viz oddíl 4.7 pracovního dokumentu útvarů Komise, vyžadují zásadní obnovu a modernizaci. Švédsko neposkytlo žádné plánované datum zavedení.
- V případě provádění **fáze 2 CCI** uvedl následující členský stát plánované datum uvedení do provozu po termínu uvedeném v pracovním programu: Německo (tabulka 37). Plánované datum zavedení v Německu podle této tabulky o měsíc přesahuje cílové datum stanovené v pracovním programu a zároveň bude stanoveno přechodné období, které potrvá do 30. června 2026. Po shromáždění údajů v tabulce 37 však Německo uvedlo, že má v úmyslu zavést fázi 2 podle časového rámce pro zavedení stanoveného v pracovním programu k celnímu kodexu Unie.

Německo vysvětlilo, že tento projekt bude realizován v rámci rozsáhlé aktualizace vnitrostátního IT systému ATLAS (verze 10.3), přičemž přípravné činnosti pro tento krok dosud nebyly zahájeny. Belgie ani Švédsko neposkytly žádné plánované datum zavedení.

- V případě provádění **fáze 5 NCTS a fáze 1 AES** členské státy dosahují dobrého pokroku a všechny potvrdily, že budou připraveny do 1. prosince 2023, přesto se však objevuje stále více důkazů o tom, že některé z členských států mohou při plnění svých závazků čelit značným obtížím v důsledku pozdního zahájení, obtíží při zadávání zakázek, zpoždění při jejich provádění, nedostatečných zdrojů, pandemie COVID-19 a transformace obchodu.

  Členské státy společně dosáhly 26 % plnění milníků přechodu na tyto systémy, což ve srovnání s 18 % dosaženými do konce roku 2020 představuje významný pokrok. Stále však nedosahují předpokládaných 36 %. Značný počet členských států se při plnění svých právních závazků potýká s obtížemi. Přechod členských států na tyto systémy se již od konce roku 2020 zpozdil o více než jedno čtvrtletí a může se zpozdit ještě více, neboť 40 % členských států v současné době přezkoumává své vnitrostátní plány a další čelí značným komplikacím při získávání nezbytných zdrojů. Komise se domnívá, že polovina plánů členských států představuje závažná rizika pro řádné a včasné zavedení fáze 1 systému AES a fáze 5 systému NCTS do 1. prosince 2023. Pokud situace zůstane bez dynamické a důrazné reakce členských států, může být plánovaný termín zavedení ohrožen. Na zahájení plného provozu dne 1. prosince 2023 musí být včas a s náležitou rezervou připraveny všechny členské státy.

- Členské státy vyjádřily určité obavy ohledně plánovaného zavedení **fáze 6 NCTS**, neboť při zavádění nových systémů způsobuje obtíže nesoulad termínů zavedení fáze 6 systému NCTS a verze 3 systému ICS2 uvedených ve víceletém strategickém plánu pro celní elektronické systémy (MASP-C) a pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Komise k vyřešení tohoto problému přijala nezbytná opatření a zároveň zachovala termíny lhůt stanovených v celním kodexu Unie.
- V případě provádění **vnitrostátní složky 2 systému pro řízení záruk** plánuje většina členských států včasné zavedení a provoz, s výjimkou Finska a Francie (přibližně jeden měsíc zpoždění) (tabulka 25). Vzhledem k tomu, že se jedná o jeden ze systémů, který má být zaveden až v roce 2025, a ohlášená zpoždění nejsou rozsáhlá, je na řešení tohoto rizika stále čas.

Na straně **členských států** se řada celkových rizik každoročně opakuje. Přetrvávajícím zdrojem obtíží je nedostatek zdrojů a potřeba další integrace projektů celního kodexu Unie. Státy rovněž zavedly několik zmírňujících opatření, aby se zabránilo zpoždění se zahájením provozu. Je důležité uvést, že riziko na straně členských států bylo zvažováno ve spojení s dalšími vnějšími faktory (viz Tabulky 12, 13, 17, 34, 35 a 38 pracovního dokumentu útvarů Komise připojeného k této zprávě). Ve výroční zprávě o pokroku za rok 2020 členské státy navíc již poukázaly na obtíže při plnění **povinností uložených s ohledem na celní systémy v rámci balíčku týkajícího se DPH v oblasti elektronického obchodování** přijatého dne 5. prosince 2017[10]. Díky tomuto šestiměsíčnímu odkladu platnosti nových pravidel (odklad z 1. 1. 2021 na 1. 7. 2021) měly členské státy více času na splnění zákonných lhůt v oblasti vývoje na vnitrostátní úrovni, přičemž riziko zásahu iniciativy týkající se DPH v oblasti elektronického obchodování do provádění celního kodexu Unie v této souvislosti hlásil menší počet členských států. Pět členských států hlásilo potřebu změnit některé naplánované činnosti podle celního kodexu Unie a zlepšit platformy a podpůrné IT systémy.

Pokud jde o **výzvy způsobené pandemií COVID-19**, Komise znovu uvedla, že u jejích vlastních činností není třeba počítat s žádným dopadem. Členské státy hlásily zvýšený tlak na jejich vnitrostátní plánování a na množství interně i externě dostupných lidských zdrojů (dodavatelé IT služeb a hospodářské subjekty).

Závěrem lze říci, že z posouzení hlavních rizik včasného zavádění systémů celního kodexu Unie vyplynulo, že **rizika existují převážně na straně členských států a souvisejí s nedostatkem zdrojů, složitostí projektů a jejich integrací, zadáváním zakázek a smluvními záležitostmi a vnějšími**

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2017/2459 ze dne 5. prosince 2017 (Úř. věst. L 348, 29.12.2017, s. 32).

faktory, jako je například pandemie COVID-19. Komise bude i nadále poskytovat členským státům podporu s cílem zamezit tomu, aby se při zavádění elektronických systémů naplnila rizika zpoždění popsaná v oddíle 4.4 níže.

4.4 Zmírňující opatření

V návaznosti na zmírňující opatření zahájená v roce 2020 s cílem snížit riziko nestability údajů přijala Komise dne 7. prosince 2020, respektive 8. února 2021 nezbytné změny aktu v přenesené pravomoci k celnímu kodexu Unie[11] a prováděcího aktu k celnímu kodexu Unie[12] a dne 23. února 2021 je zveřejnila v Úředním věstníku (Úř. věst.), přičemž změny vstoupily v platnost dne 15. března 2021. Díky těmto změnám došlo ke stabilizaci požadavků na údaje v příloze B pro účely dalšího zavádění do elektronických systémů. V průběhu roku 2021 bylo s cílem zvládnout případné další opravy zavedeno každoroční řízení změn přílohy B.

Aby bylo umožněno včasné provedení celního kodexu Unie a víceletého strategického plánu pro celní elektronické systémy (MASP-C), uzavřela Komise v roce 2021 novou rámcovou smlouvu na externí outsourcing svých činností v oblasti vývoje IT, která zahrnuje plán modernizace IT založený na inovacích a pružnosti. Proces modernizace IT probíhající v GŘ TAXUD umožňuje rychlejší opravy, paralelní práci a vyváženější pracovní zátěž rozdělením na realizovatelné pracovní balíčky a iterace. Mechanismus posílené spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami od samého počátku projektů nadále zvyšuje kvalitu přípravných činností a zamezuje vzniku problémů při rozhodování a dodatečných požadavků v pozdějších fázích.

Pokud jde o sledování pokroku při provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie, Komise použila několik nástrojů.

Zaprvé se pro sledování pokroku všech probíhajících projektů i nadále používá přehled víceletého strategického plánu pro oblast cel (MASP-C), což Komisi umožňuje identifikovat možná zpoždění již v rané fázi. Milníky stanovené v tomto přehledu vycházejí z MASP-C pro rok 2019 a pracovního programu k celnímu kodexu Unie pro rok 2019. Přehled se pro informační a řídicí účely čtvrtletně předkládá členským státům (koordinační skupině členských států pro elektronické celnictví) a obchodní komunitě (kontaktní skupině pro obchod).

Zadruhé Komise vytvořila programy pro koordinaci a monitorování decentralizovaných transevropských systémů.

V souvislosti s prováděním systému ICS2 Komise například pokračovala v provádění „transevropských koordinačních činností v rámci systému ICS2“[13] s cílem zajistit úspěšné zavedení verze 1 systému ICS2. Zaměření se poté přesunulo z verze 1 systému ICS2 na jeho verze 2 a 3. Komise podpořila vývojářské práce členských států a hospodářských subjektů prostřednictvím souboru činností, které zahrnovaly:

- pořádání webinářů pro účastníky z členských států, hospodářských subjektů a mezinárodních organizací nad rámec poskytování poradenských materiálů,
- podrobné a nepřetržité monitorování, podporu při koordinaci činností souvisejících s testováním shody a nabízení podnětů pro vnitrostátní správu a hospodářské subjekty při koordinaci jejich jednotlivých projektů,
- on-line školení a školicí materiály, komunikační kampaně, včetně vytvoření obsahu týkajícího se ICS2 na internetových stránkách Europa, kampaň v sociálních médiích a přímou komunikaci se zúčastněnými stranami a subjekty veřejného mínění,
- dvoustranná jednání s těmi členskými státy, u nichž došlo ke zpoždění a nedodržení očekávaného data zahájení provozu dne 15. března 2021 v souladu s pracovním programem

[11] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 ze dne 28. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie (Úř. věst. L 343 29.12.2015, s. 1).

[12] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2447 ze dne 24. listopadu 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. L 343, 29.12.2015, s. 558).

[13] prvek transevropské koordinační činnosti systému ICS2, který je nedílnou součástí systému ICS2, byl zahájen v roce 2018.

k celnímu kodexu Unie. Komise a dotčené členské státy jednaly o nezbytných zmírňujících krocích a opatřeních k zajištění provedení verze 1 co nejdříve a před koncem časového rámce pro zavedení (1. října 2021) definovaného v pracovním programu k celnímu kodexu Unie. Časový rámec pro zavedení od 15. března 2021 do 1. října 2021 mohl být hospodářským subjektům poskytnut za účelem připojení k systému ICS2 a zahájení podávání vstupního souhrnného celního prohlášení v systému ICS2.

Rovněž v případě transevropských systémů NCTS-P5 a AES pokračovala Komise za účelem pravidelného hodnocení pokroku a vydávání varování v „programu koordinace a monitorování vnitrostátní správy“ s využitím klíčových ukazatelů výkonnosti. Čtvrtletní monitorování zahrnuje stanovování průběžných milníků pro každý projekt (např. milníků, v jejichž rámci by všechny členské státy měly dokončit testování shody). Aby bylo možné zavádění decentralizovaných transevropských systémů zvládnout a aby se předešlo vzniku dodatečných nákladů na provoz jak starých, tak nových systémů v případě, kdy je časový rámec pro zavedení delší, je zapotřebí bedlivého sledování.

Aby Komise podpořila členské státy při vývoji a zavádění jejich vnitrostátních složek pro transevropské systémy NCTS-P5 a AES, rozšířila v roce 2021 tento koordinační program o individualizovanou podporu a odborné vedení pro každý členský stát s cílem pomoci jim snížit rizika u vnitrostátních projektů a poskytnout rozhraní pro bezproblémové testování, uspíšit jejich připravenost a zmírnit technická rizika při zavádění jejich vnitrostátních systémů do transevropských systémů. Komise zavedla ambiciózní program odborné přípravy. Ukázalo se, že koordinační program má zásadní význam pro zachování vysoké úrovně transparentnosti, pokud jde o pokrok členských států, a pro podávání zpráv o společném pokroku členských států. Výsledky dosažené v letech 2020 a 2021 jsou uvedeny v oddílu 4.8.1 pracovního dokumentu útvarů Komise. Výstupy těchto programů mají přinést cenné informace o pokroku a využijí se v budoucích výročních zprávách o pokroku.

V rámci své koordinační úlohy Komise zdůraznila pokrok a rizika pro členské státy a vyzvala generální ředitele správních orgánů členských států, aby přijali nezbytná opatření k řešení těchto otázek. Členské státy, které plánují uvedení do provozu v posledních dvou čtvrtletích roku 2023, byly vyzvány, aby přijaly veškerá nezbytná opatření k urychlení svých plánů a snížení příslušných rizik s cílem zabránit odložení dokončení přechodu, které je plánované na 1. prosince 2023, čímž by vznikly náklady těm členským státům, které vynaložily značné investice, aby výhody plynoucí z celního kodexu Unie mohly využívat již od tohoto data.

V průběhu roku 2021 Komise rovněž podporovala členské státy, které vyjádřily obavy ohledně včasného provádění jejich **vnitrostátních projektů**. Komise uspořádala dvoustranná jednání s cílem projednat obavy a potřeby jednotlivých členských států, včetně objasnění právních otázek relevantních pro vnitrostátní vývoj a poskytnutí podpory při vypracovávání odpovědí na otázky vznesené během analýzy obchodních činností a informačních technologií a vývoje prováděného členskými státy. Některým členským státům se podařilo ve svém plánování pokročit a snížit riziko zpoždění. Jiné pokračovaly v intenzivní spolupráci na provádění projektu týkajícího se oznámení o příjezdu, oznámení o předložení zboží a dočasného uskladnění a spojily své síly v rámci týmu odborníků. Komise nadále financuje tým odborníků z programu Clo v oblasti nových přístupů k vývoji a provozu celních informačních systémů (ETCIT).

Členské státy dále zmínily tyto druhy zmírňujících opatření: používání agilní metodiky vývoje, externí zajišťování většího počtu vývojářských činností, mobilizace dodatečných zdrojů, rozdělení projektů do několika fází a upřednostnění klíčového rozsahu a potenciální změna organizačního uspořádání se svými dodavateli s cílem dosáhnout účinnějšího procesu vývoje.

Komise prostřednictvím dvoustranných kontaktů situaci pravidelně monitoruje a bude v tom nadále pokračovat, aby porozuměla problémům, pomáhala tam, kde je to možné, a zdůrazňovala dotčeným členským státům potřebu zmírnit riziko zpoždění.

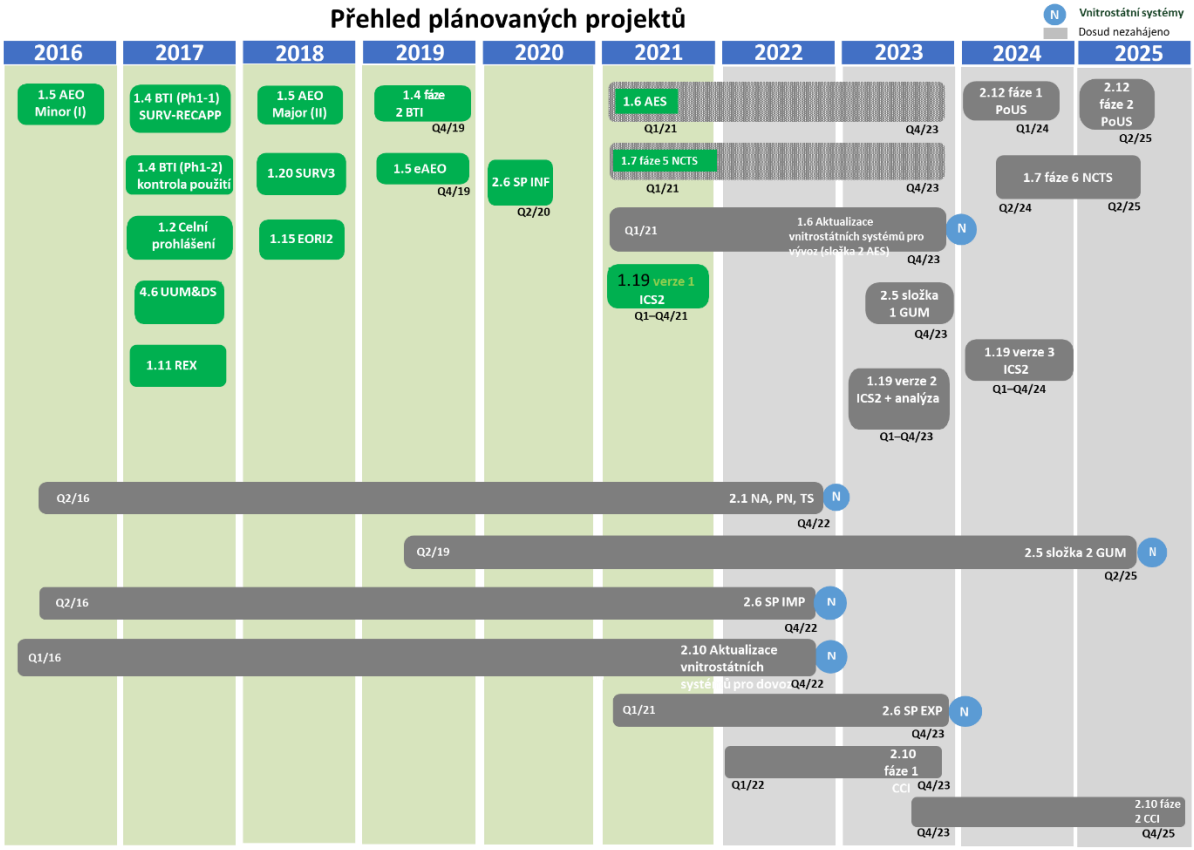
Generální ředitelé vnitrostátních správ byli v rámci skupiny pro celní politiku informováni o potřebě čtvrtletního monitorování vývoje všech informačních systémů, a nikoli pouze těch transevropských. Tím se zlepší systém podávání zpráv s informacemi o vnitrostátním plánování, které členské státy podávají podle čl. 278a odst. 4 celního kodexu Unie dvakrát ročně až do kritického období pro provedení těchto

změn ve vnitrostátních systémech. Včasné provádění vnitrostátních složek spadá v konečném důsledku do odpovědností členských států.

5. SHRNUTÍ TÝKAJÍCÍ SE ŘÍZENÍ A ZÁVĚRY

Při provádění pracovního programu k celnímu kodexu Unie je dosahováno hmatatelného pokroku. Počet elektronických systémů, které již byly zavedeny a jsou nyní plně funkční, se stále zvyšuje.

Podrobnosti o harmonogramu a stavu jednotlivých projektů jsou uvedeny v **pracovním dokumentu útvarů Komise, který bude zveřejněn spolu s touto zprávou**. Shrnutí harmonogramu a dosaženého pokroku znázorňuje níže uvedený graf 4.



Graf 4 – Přehled plánovaných projektů pracovního programu k celnímu kodexu Unie

V roce 2021 byly oznámeny tyto klíčové prvky pokroku a rizik:

Verze 1 systému ICS2 byla v roce 2021 úspěšně zavedena Komisí, všemi členskými státy a všemi dotčenými provozovateli poštovních služeb a expresními kurýrními službami. Systém měsíčně zpracovává velké množství dat a přibližně 10 milionů vstupních souhrnných celních prohlášení.

V letošním roce byl rovněž úspěšně zahájen vývoj systémů NCTS-P5 a AES a první členský stát je již uvedl do provozu. Intenzivní společné testování snižuje riziko technických aspektů přechodu na nové systémy. Kolektivní inteligence a pružná spolupráce s členskými státy a obchodním sektorem jsou pro podporu projektů a plnění jejich cílů klíčové. Projekty probíhají podle plánu a členské státy začaly zveřejňovat své specifikace pro obchodníky.

Komise však dospěla k názoru, že polovina vnitrostátních plánů představuje závažná **rizika pro řádné a včasné zavedení systémů NCTS-P5 a AES** ve lhůtě stanovené právním předpisy, a vyzvala členské státy, aby **přijaly veškerá nezbytná opatření k urychlení svých plánů a snížení rizika**, aby se zabránilo ohrožení data uzavření časového rámce pro zavedení, který stanovuje konec platnosti přechodných opatření.

Podobné varování platí pro **vnitrostátní projekty, u kterých některé členské státy ohlásily hrozící zpoždění**, zejména v oblasti vstupu zboží do EU. Datum zavedení, jakož i spuštění a plný provoz by u všech hospodářských subjektů měly spadat do časového rámce pro zavedení stanoveného pracovním programem k celnímu kodexu Unie.

Hospodářské subjekty uvedly, že transevropský systém centralizovaného celního řízení při dovozu je jedním z klíčových projektů přispívajících k cíli celního kodexu Unie spočívajícímu v usnadnění obchodu. Tento systém bude poprvé zaveden v roce 2022. Všechny členské státy s výjimkou jednoho uvedly, že jsou schopny tento systém zavést během časového rámce pro zavedení stanoveného pracovním programem k celnímu kodexu Unie. Pokud však u vnitrostátních projektů dojde k závažným zpožděním, může to mít dopad i na tento stěžejní projekt celního kodexu Unie. V nadcházejících letech bude důležité bedlivě sledovat pokrok těchto vnitrostátních činností.

Posouzení pokroku a rizik i nadále naznačuje, že problémy s dodržováním zákonných lhůt se objevují **především na straně členských států**. Členské státy odkazují na problémy se zdroji, dopad pandemie COVID-19, řadu dalších povinností, které mají být prostřednictvím celních systémů provedeny, a na složitost a propojenost systémů. Jak je zdůrazněno na několika místech této zprávy, všechny členské státy vyjádřily ochotu stanovit a přijmout zmírňující opatření, aby zajistily, že lhůty naplánované v pracovním programu k celnímu kodexu Unie dodrží.

Závěrem lze říci, že **projekty jsou i nadále většinou na dobré cestě** a lze je realisticky dokončit v souladu s harmonogramem projektů vymezeným v pracovním programu k celnímu kodexu Unie, **pokud bude prioritou řešení rizik, které bude spočívat v aktivním zapojení do naléhavých a konkrétních opatření.** Komise se v nadcházejících letech zavazuje nadále podporovat, koordinovat a důkladně monitorovat pokrok dosažený členskými státy a přijímat konkrétní opatření k zajištění včasného provádění vnitrostátních i transevropských systémů.